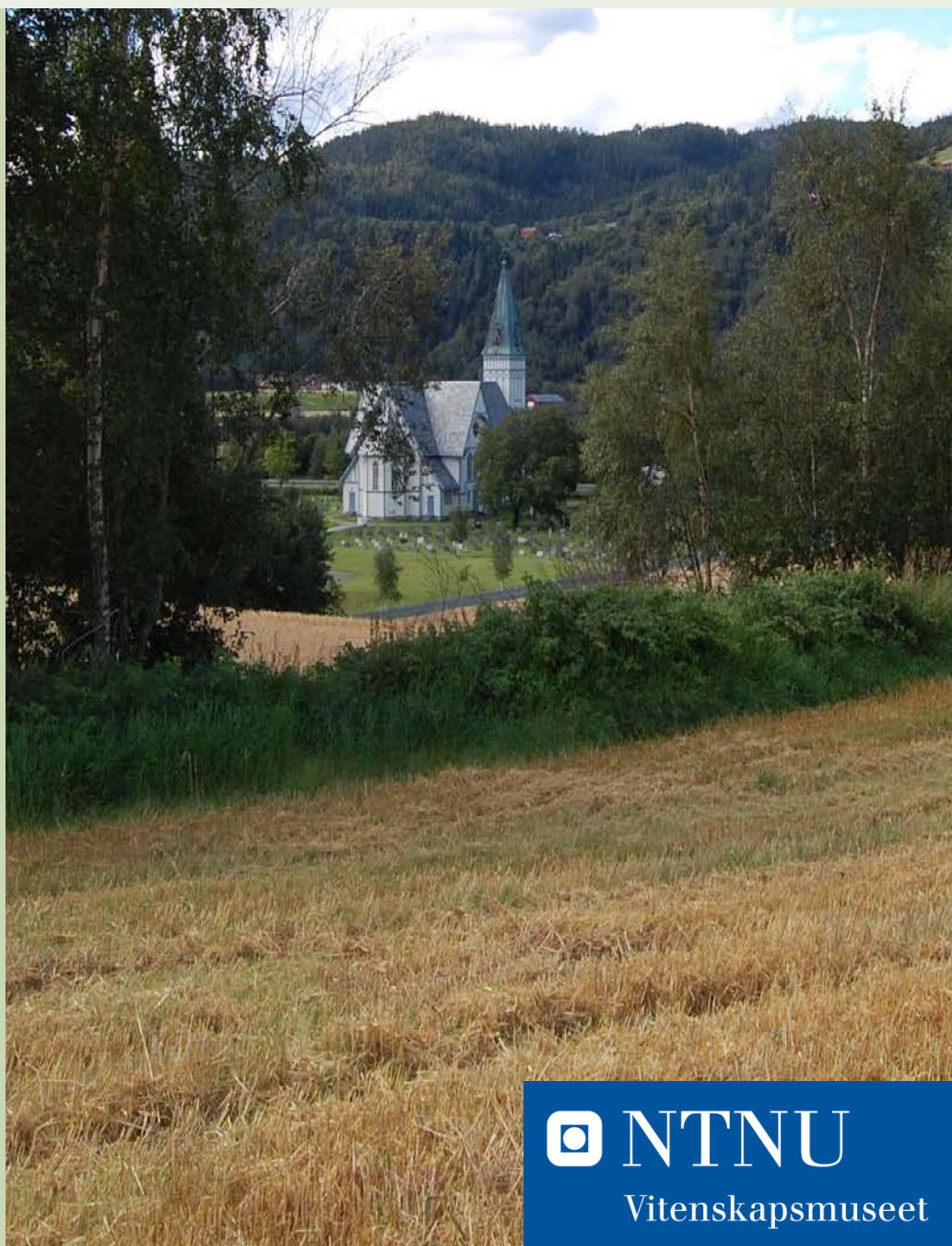

Hanne Bryn og Ingrid Ystgaard

Arkeologisk undersøkelse, Horgmoen, Melhus kommune, Sør-Trøndelag

**NTNU Vitenskapsmuseet
arkeologisk rapport 2015-5**

NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015-5

Hanne Bryn og Ingrid Ystgaard

**Arkeologisk undersøkelse Horgmoen,
Melhus kommune, Sør-Trøndelag**

NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport

Dette er en elektronisk serie fra 2015. Serien er ikke periodisk, og antall nummer varierer per år. Rapportserien benyttes ved endelig rapportering fra prosjekter eller utredninger, der det også forutsettes en mer grundig faglig bearbeidelse.

Tidligere utgivelser: <http://www.ntnu.no/vitenskapsmuseet/publikasjoner>

Referanse

Hanne Bryn og Ystgaard, I. 2015: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015-5 - Arkeologisk undersøkelse, Horgmoen, Melhus kommune, Sør-Trøndelag

Trondheim, januar 2015

Utgiver

NTNU Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie
7491 Trondheim
Telefon: 73 59 21 16/73 59 21 45
e-post: post@vm.ntnu.no

Ansvarlig signatur

Birgitte Skar (seksjonsleder)

Kvalitetssikret av

Ellen Grav Ellingsen (serieredaktør)

Publiseringstype

Digitalt dokument (pdf)

Forsidefoto

Utsikt mot Horg kirke, Da57706_002, Foto: Hanne Bryn, NTNU Vitenskapsmuseet

www.ntnu.no/vitenskapsmuseet

ISBN 978-82-8322-025-4
ISSN 2387-3965

Sammendrag

Hanne Bryn og Ystgaard, I. 2015: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015-5 - Arkeologisk undersøkelse, Horgmoen, Melhus kommune, Sør-Trøndelag

Sommeren 2014 ble det utført en arkeologisk utgraving i forbindelse med ny vann- og avløpsledning på Horgmoen i Melhus kommune. Ved utgravingen ble det avdekket et område på 1022 m². Det ble påvist 24 forhistoriske strukturer i form av 9 kokegroper, 14 ardspor og 1 dyrkingslag. 5 14C-prøver fra 5 kokegroper er datert. Dateringene faller innenfor overgangen mellom yngre bronsealder og førromersk jernalder og i førromersk jernalder. Analyse av en makrofossilprøve fra dyrkingslaget viser at det fantes forkullede bringebærfrø, noe som kan tyde på svirydding av krattvegetasjon.

Nøkkelord: Bosetningsspor – Kokegrop – Dyrkingslag – Yngre bronsealder – Eldre jernalder.

Hanne Bryn og Ingrid Ystgaard, NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for arkeologi og kulturhistorie, NO-7491 Trondheim

Summary

Hanne Bryn og Ystgaard, I. 2015: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015-5 - Arkeologisk undersøkelse, Horgmoen, Melhus kommune, Sør-Trøndelag

In August 2014 an archaeological excavation was carried out at Horgmoen in Melhus municipality. The excavation came prior to the planned building of a water/wastewater pipeline. An area covering 1022 m² was exposed. 24 prehistoric structures were recorded. 9 were cooking pits, 24 were *ard* marks, and there was 1 cultivation layer. 5 14C samples from 5 cooking pits have been dated. The dating results fall in the period from the transition from the late Bronze age to pre-roman Iron age and into the pre-roman Iron age. Analysis of plant remains in the cultivation layer show carbonized raspberry seeds, which suggests burning of scrub prior to or alternating with cultivation.

Key words: Settlement – Cooking pits – Cultivation – Late Bronze age – Early iron age

Hanne Bryn og Ingrid Ystgaard, Museum of Natural History and Archaeology, The Norwegian University of Science and Technology, NO-7491 Trondheim, Norway.

Arkivreferanser

Horgmoen 2014

AskeladdenID	176575
Saksnummer (ePhorte)	2014/9702
Aksesjonsnummer	2015/5
Tilvekstnr	T-26586
Fotonr	Da57706
Kartskapnr	10172-10175

Fylke	Sør-Trøndelag
Kommune	Melhus
Gårdsnavn	Horgmoen
Gårdsnummer	211/1
Lokalitet	Horgmoen
Kulturminnetype	Bosetningsspor
Datering	Bronsealder, jernalder

Innhold

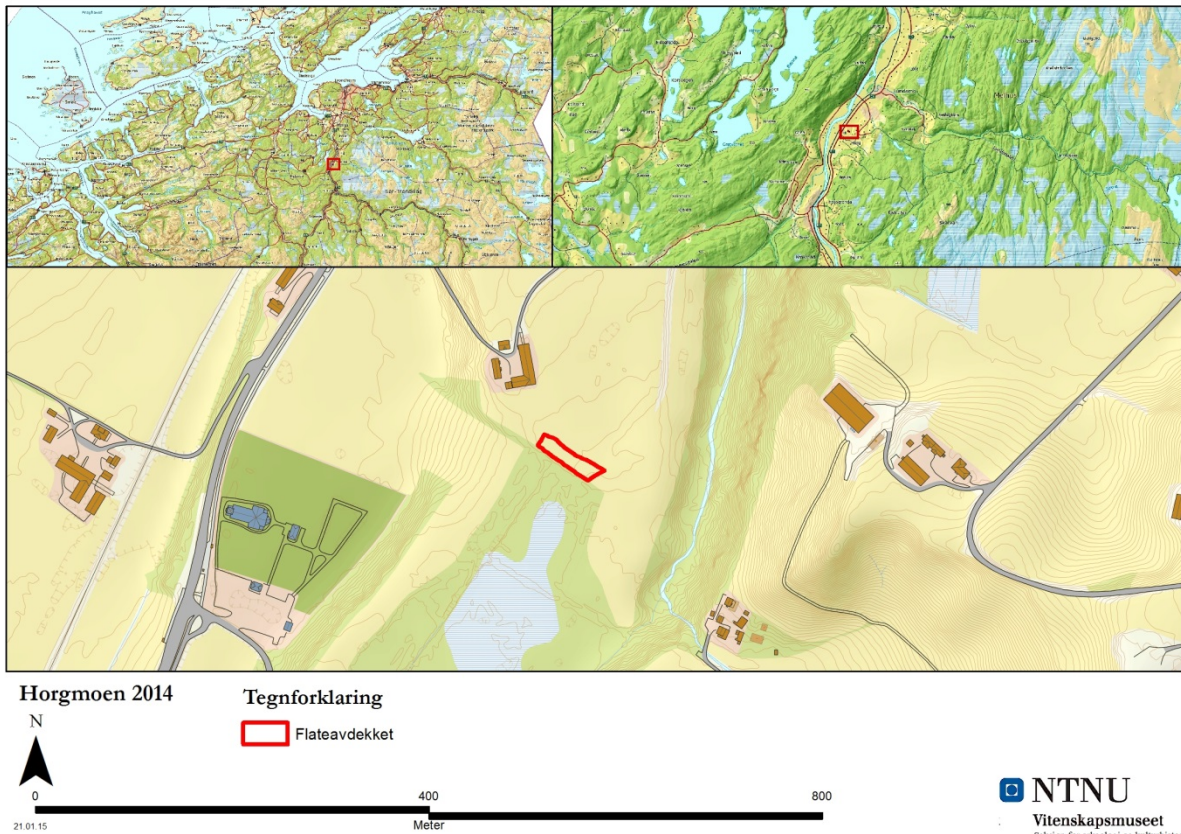
Sammendrag	3
Summary	4
Arkivreferanser	6
1. Bakgrunn for undersøkelsen	9
1.1. Områdebeskrivelse	9
1.2. Tidligere registreringer og undersøkelser	10
2. Undersøkelsens rammer	13
2.1. Tid, deltagere	13
2.2. Problemstillinger og prioriteringer	13
2.3. Metode	14
2.4. Dokumentasjon	15
3. Undersøkelsen	16
3.1. Beskrivelse av utgravingsfelt	16
4. Funnmateriale.....	22
4.1. Prøver.....	22
4.2. Dateringer.....	22
4.3. Naturvitenskaplige prøver	22
5. Resultat.....	24
6. Litteratur.....	25
Vedlegg.....	26

Figurliste

Figur 1: Oversiktskart	9
Figur 2: Oversikt over tidligere registrerte kulturminner.....	11
Figur 3: Oversikt over planområdet med fylkeskommunens sjakter.....	12
Figur 4: Planlagt utgravingsområde	14
Figur 5: Oversikt over innmålte strukturer.....	17
Figur 6: Eldre dyrkingslag 229 sett i profil 1668.....	18
Figur 7: Profil 1668.....	19
Figur 8: Nordre del av utgravingsfeltet.....	19
Figur 9: Midtre del av utgravingsfeltet.....	20
Figur 10: Søndre del av utgravingsfeltet.....	20
Figur 11: Kokegrop 200 i plan og profil.....	21
Figur 12: Ardspor under dyrkingslag.....	21
Figur 13: Oversikt over makrofossiler	23
Figur 14: Oversikt over uttak av prøver.....	23

1. Bakgrunn for undersøkelsen

I forbindelse med utbedring av vannforsyningen til Lundamo skal Melhus kommune legge nye vann- og avløpsledninger og bygge nytt høydebasseng. Sør-Trøndelag fylkeskommune gjennomførte våren 2014 en arkeologisk registreringsundersøkelse innenfor planområdet i hht kml § 9. Ved registreringene ble det påvist 7 kokegroper som ble tolket som en del av et større område med automatisk fredete kulturminner, og som ville bli berørt av vannledningstraseen. Delen av planområdet som kom i konflikt med kulturminner var anslått til å være 75 m lang og med en bredde på 14 m, med et samlet areal på ca. 1124 m².

Figur 1: Oversiktskart som viser planområdets plassering. Kart: Hanne Bryn 2015, NTNU Vitenskapsmuseet.

1.1. Områdebeskrivelse

Horgmoen ligger sentralt i Gauldalen ca. 2 km sørvest for Lundamo og ca. 350 m nordøst for Horg kirke. Horg-gårdene, med Horg kirke lengst i sør, ligger øst for Gaula. Områdene langs elva er fruktbare og ideelle for gårdsbosetning. Horgmoen ligger 57 m over havet og 25 meter over dagens nivå for Gaula. Høyden gården ligger på er en breelavsetning noe som gjør den ideell for bosetning da den både er fruktbar og godt drenert.

Stedsnavnet Horg går langt tilbake i tid. I tillegg til å være gårds-, grende- og kirkenavn, har det også vært en egen kommune i Gauldalen mellom Støren og Flå. Det er tidligere fremmet flere betydninger av navnet Horg. Oluf Rygh nevner i *Norske Gaardnavne* at Horg kan knyttes til både et hedensk offersted og til fjellformasjoner (Rygh 1999, bd. 14, s. 260), mens Magnus Olsen knytter Horg-navnet helt og holdent til betydningen hedensk offersted (Olsen 1915, s. 285-287). Sandnes og Stemshaug på sin side, knytter betydningen til «bratt berg»,

og mener at Horg-navnet i Melhus kan vise til Høgstenen som ligger om lag 2 km øst for Horg og som er et tydelig landemerke ved Lundamo (Sandnes og Stemshaug 1997:223).

I 1665 ble Horg valgt som kirkested. Tidligere lå kirkene i Horg sogn på Grinni, vest for Gaula, og på Foss, noe lengre sør langs dagens E6. I 1670 ble det bygget ny kirke på Horg som en erstatning for de gamle kirkene på Grinni og Foss. Kirkene var falleferdige og ble revet etter at den nye på Horg stod ferdig. Kirken på Horg stod frem til en nyere kirke ble tatt i bruk i 1894. Den nåværende kirken på Horg har dermed ingen opprinnelse i middelalderen (Storhaugen 1993:21-25). Ved nedleggelsen av de gamle kirkene ble deler av inventaret tatt med til ny-kirken på Horg. Blant disse finnes to krusifikser som er datert til siste halvdel av 1100-tallet, og som i dag finnes i NTNU Vitenskapsmuseets kirkesamling (T4646, T4647). Ettersom det er to krusifikser antas det at det har vært ett på Grinni og ett på Foss. Dette fører de gamle kirkestedene sentralt i Melhus tilbake til 1100-tallet (Brendalsmo & Frøysaker 1997:37-57).

1.2. Tidligere registreringer og undersøkelser

Det er tidligere gjort flere registreringer i Gauldalen, da blant annet av Gerhard Schøning og senere Sverre Marstrander. Gerhard Schøning var på Horg på 1770-tallet og beskriver et gravfelt som skal ha ligget på Horgmoen (1910:II s. 228). Sverre Marstrander mente i 1950 at dette gravfeltet kan ha ligget på den nordre kanten av Horgmoen, som kalles Moabrestan (innberetning i Top. Ark. datert september 1950). Han beretter at det skal ha blitt tatt steiner fra en gravhaug, og at disse ble rullet nedover kanten og brukt til bygging av husene på gården Husan som lå ved foten av Moabrestan. Hendelsen skal ha skjedd en gang før 1850. Etter en brann på 1920-tallet ble gården flyttet lengre nordover. Da Marstrander var i området i 1950 kunne han enda se spor etter en stor haug, da i form av en ringformet kant på ca. 30 m i diameter. I tillegg kunne navngitte personer huske at det skal ha blitt funnet en bronsekjøl og rester av våpen i haugen.

I forbindelse med Sør-Trøndelag fylkeskommunes registreringer i 2014 foretok arkeolog Rut Nilsen en åkervandring hvor hun registrerte mye skjørbrønt stein og svartjord på den nordvestre tuppen av plataet. Det er nærliggende å anta at dette stammer fra den aktiviteten Schøning registrerte så vel som Sverre Marstrander, og som innbyggerne på Horg kunne erindre sporene av. Med bakgrunn i at opprinnelsen til Horg-navnet kan referere til førkristen aktivitet så er disse observasjonene interessante.

NTNU Vitenskapsmuseet har tidligere hatt utgravninger i nærheten av tiltaksområdet. Fylkeskommunen hadde påvist automatisk fredete kulturminner i form av kokegroper og stolpehull i forbindelse med utvidelse av kirkegården på Horg (ID 114852). Ved de arkeologiske undersøkelsene av lokaliteten utført av NTNU Vitenskapsmuseet i 2001, viste det seg at området trolig ligger i utkanten av et større bosetningsområde. Det ble undersøkt rester av flere kokegroper, et par mulige stolpehull samt et eldre dyrkingslag (Strøm 2004).

Sør-Trøndelag fylkeskommune har ved flere anledninger gjort arkeologiske registreringer i området. Ved utvidelse av E6 forbi Horg kirke ble det også påvist flere kokegroper, ardspor og stolpehull (ID 120684 og ID 120685). Kullprøver fra to av kokegropene ble datert til eldre jernalder (Vennatrø 2002). Det er også registrert kokegroper og stolpehull på Lyngen (ID 138788 og ID 138789) i forbindelse med reguleringsplan for Varegga III. På Lyngen finnes også en av få kjente helleristningslokaliteter i Gauldalen, med fotsåler og skålgroper (ID 55786). I tillegg til nevnte bosetningsspor ligger bygdeborgen Litjstenen om lag 2 km nordøst for Horgmoen, ved Lundamo (ID135582).

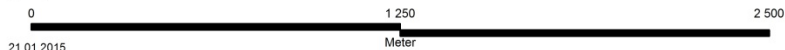

Horgmoen 2014

Tegnforklaring

- Tidligere registrerte kulturminner
- Flateavdekket

NTNU
Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

Figur 2: Oversikt over tidligere registrerte kulturminner i utgravningsområdets nærhet. Grinni kirke (ID46100), utvidelse E6 (ID120684, ID120685), Horg kirke (ID84631), Horg kirkegård (ID118452), Lyngen (ID138788, ID138789), helleristningslokalitet (ID55786), Litjstenen (ID135582). Kart: Hanne Bryn, NTNU Vitenskapsmuseet

Fylkeskommunens registrering våren 2014 ble utført av Rut Nilsen ved hjelp av maskinelle søkesjakter. Sjaktene ble gravd i områder med potensiale for funn av automatisk fredete kulturminner i dyrket mark langs den planlagte vannledningstraseen. Det ble påvist kulturminner i en av søkesjaktene, sjakt 5, som ligger helt sør på Horgmoen-platået og ca. 100 m sørøst for tunet på Horgmoen. I sjakta ble det påvist 7 kokegropene. Tilsynelatende bare den nederste delen av kokegropene, bunnlaget, var bevart under dyrkingsjorda. I oversendelsesbrevet nevner fylkeskommunen at området er nokså nylig dyrket og at matjordlaget er tynt. Dette kan være en årsak til dårlig bevaring av kulturminnene. Sjakt 5 ligger langs kanten av platået der det faller ned mot myra i sør for moen. På grunn av at tiltaksområdet for vannledningen strekker seg ut i myra, grov fylkeskommunen 4 testhull for å undersøke potensialet for kulturminner i myra. Størrelsen på testhullene var om lag 1,5 x 1,5 – 3 m store, ca. 1-2 gravemaskinskuffer. Dybden på myra er mellom 1,2 og 2,2 m, og undergrunnen består av leire. Testhullene var negative.

Horgmoen 2014

Tegnforklaring

FK sjakter 2014

Plangrense

0
21.01.2015

400
Meter

800

NTNU
Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

Figur 3: Oversikt over planområdet med fylkeskommunens sjakter. Undersøkesområdet markert med rød ring. Kart: Hanne Bryn, NTNU Vitenskapsmuseet.

2. Undersøkelsens rammer

2.1. Tid, deltagere

Undersøkelsen ble utført i perioden 13.-22.08.2014. Feltleder var Hanne Bryn, Ragnar Vennatrø og Eilin I. Antonsen var feltassistenter. Alle deltagere var med hele perioden. Det ble til sammen brukt 24 dagsverk i felt. Den maskinelle flateavdekkingen ble godt utført av Jo Mikkel Sæter fra entreprenørfirmaet Br. Bjerkli AS, og gravemaskinen var av typen New Holland Kobelco på 16 tonn som hadde en skuffebredde på 1,5 m. Avdekkingen tok til sammen 1 dag fordelt på 13. og 14. august. Til etterarbeidet og rapportskrivning har Hanne Bryn brukt 15 dager.

2.2. Problemstillinger og prioriteringer

Med bakgrunn i tidligere registreringer ser det ut til at de påviste kulturminnene ligger i utkanten av et større bosetning- og aktivitetsområde på Horgmoen. Kulturminner av den typen som er registrert innenfor tiltaksområdet knytter seg til bosetning fra eldre jernalder. Kokegroper representerer matlaging og annen produktjonsvirksomhet innenfor bosetningen. Senere års undersøkelser av hus og bosetningsspor fra eldre jernalder i Sør-Skandinavia tyder på at hus og gårder var mobile, i den forstand at de ble flyttet rundt i et kjerneområde uten å være knyttet til et fiksert gårdstun. Dermed flyttet også aktiviteten knyttet til husene rundt (Hedeager 1990:172f; Herschend 2009:139ff).

Overgangssonen mellom tørt land og myr har i senere års arkeologiske undersøkelser i Sør-Trøndelag, blant annet på Torgård og Ranheim, vist at denne sonen ofte har tiltrukket menneskelig aktivitet. Da både av økonomisk og rituell karakter. På Torgård ble det funnet steinrøyser ute i myra, og et neverkar i det nedre myrlaget. Under utgravingen på Ranheim i 2013 dukket det opp en mengde kokegroper fra eldre jernalder i et område som den gangen lå helt nede i sjøkanten. Sett i sammenheng med resultatene av disse utgravingene, så vi det også som interessant å undersøke overgangen mellom tørt land og myr også på Horgmoen.

Med bakgrunn i de overnevnte forskningsresultatene ble det i forkant av undersøkelsen formulert følgende hovedproblemstillinger;

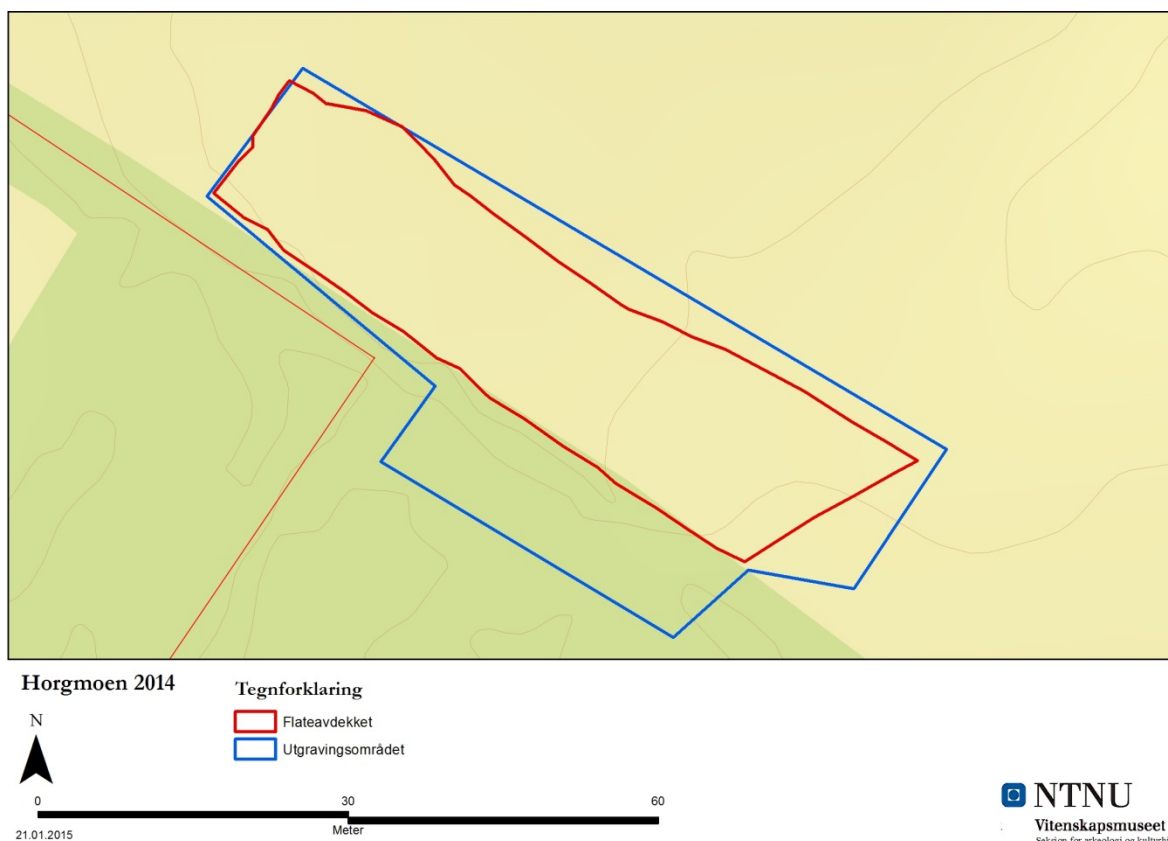
- Etersom de påviste kokegropene var svært ødelagt, er det begrenset med informasjon igjen i dem. På grunn av dette vil en avdekking av hele tiltaksområdet kunne gi en bedre oversikt over kokegropenes utbredelse og gi større forståelse av dem. Det vil også være mulig og si noe om de eventuelt har tilknytning til bebyggelse i form av hustuffer som avtegner seg gjennom stolpehull i undergrunnen.
- I tillegg vil en utgraving av en del av myra som ligger innenfor tiltaksområdet vise om kokegropene kan ha en sammenheng med eventuell økonomisk eller rituell aktivitet knyttet til myra og overgangssonen (Ystgaard 2014:6).

På det høyeste ligger åkermarken om lag 1 meter over myra. Under befaringen ved prosjektets oppstart ble det klart at det var blitt grøftet i denne overgangen i nyere tid, og i dag står denne grøfta åpen. Det ble dermed lite informasjon å hente i overgangssonen mellom tørt land og myr. På grunn av dette ble undersøkelsen av overgangen mellom åker og myr prioritert bort.

2.3. Metode

Fylkeskommunens søkesjakt var mellom 3,5 – 5 m bred og lå i lengderetningen langs tiltakets nordøstre ytterkant. Søkesjakten ble lagt i det området innenfor tiltaket som ut i fra en vurdering av terrenget hadde størst potensiale. I sørvest ble ikke lokaliteten avgrenset av søkesjakter, men av myren. Det ble gravd testhull i myra som var negative. Testhullene ble gravd noen meter ut i myra. Ut i fra registreringene planla vi å avdekke et område en bredde på ca. 14 m og lengde på 75 m, noe som tilsvarer om lag 1200 m². I tillegg planla vi å grave ut i overgangen mellom myr og tørt land, men denne planen gikk vi bort i fra.

Undersøkelsen av området med påviste kokegroper ble gjennomført som en maskinell flateavdekking, der matjordlaget fjernes med maskin og hvor strukturer som er gravd ned i undergrunnen kommer frem (jf. Løken m. fl. 1996). Avdekte anleggsspor (kokegroper, stolpehull og evt. andre nedgravinger) fotograferes og måles inn digitalt i plan før et utvalg undersøkes ved utgraving og eventuelt dokumenteres i profil.

Figur 4: Planlagt utgravningsområde markert med blått, faktisk flateavdekket i rødt. Kart: Hanne Bryn, NTNU Vitenskapsmuseet.

2.4. Dokumentasjon

Alle innmålinger ble gjort av Hanne Bryn i Intrasis med Topcon FC250 målebok og CPOS av typen Topcon Hiper II GNSS. Det ble oppnådd RTKfix. Innmålingsdata ble i ettertid behandlet i Intrasis 3.0. ArcMap 10.1 ble benyttet til å produsere kartene i rapporten. Alle kontekster ble dokumentert digitalt i felt ved bruk av iPad med programvaren Filemaker, og som ved etterarbeidet ble importert til Intrasis.

Alle bilder ble tatt med et digitalt speilreflekskamera av typen Pentax, i formatene JPG og NEF. De prioriterte bildene ble konvertert fra NEF til TIF og lagt inn i NTNU Vitenskapsmuseets fotobase. Filnavnene i basen fikk et Da-nr. pr. prosjekt i tillegg til løpenummer. For Horgmoen 2014 er nummeret Da57706.

Kontekster ble dokumentert skriftlig i filemaker og tegnet på millimeterpapir. Disse ble rentegnet ved hjelp av Adobe Illustrator og originalen er arkivert i NTNU Vitenskapsmuseets kartskap.

Innenfor det oppsatte budsjettet var det beregnet innsamling av inntil 5 C14-prøver fra de ulike strukturene, og inntil 5 pollenprøver fra kontekster i myra med tanke på å skaffe en vegetasjonshistorisk forståelse av området.

3. Undersøkelsen

Undersøkelsen ble foretatt i løpet av 8 dager i siste halvdel av august. Arbeidet skulle startet mandag 11.08.14, men på grunn av at kornet ikke var blitt høstet ble prosjektstart utsatt i 2 dager og kom i gang 13.08. Været var i begynnelsen godt, men i uke 2 var det stort sett regn. Dette utgjorde ikke noe stort hinder i gravearbeidet, men det er klart at tempoet ble noe lavere, da spesielt dokumentasjonsdelen. Tegning av profiler i striregn er tidkrevende.

Undersøkelsesområdet ligger skjernet til oppe på Horgmoen og var ikke synlig for andre enn beboerne på gården og naboen. Derfor var de eneste besøkende vi hadde i løpet av prosjektets 8 dager grunneier Solveig Floor Øyan, og Tor Borten fra entreprenørfirmaet Br. Bjerkli AS som kom innom for å se hvordan det stod til.

3.1. Beskrivelse av utgravingsfelt

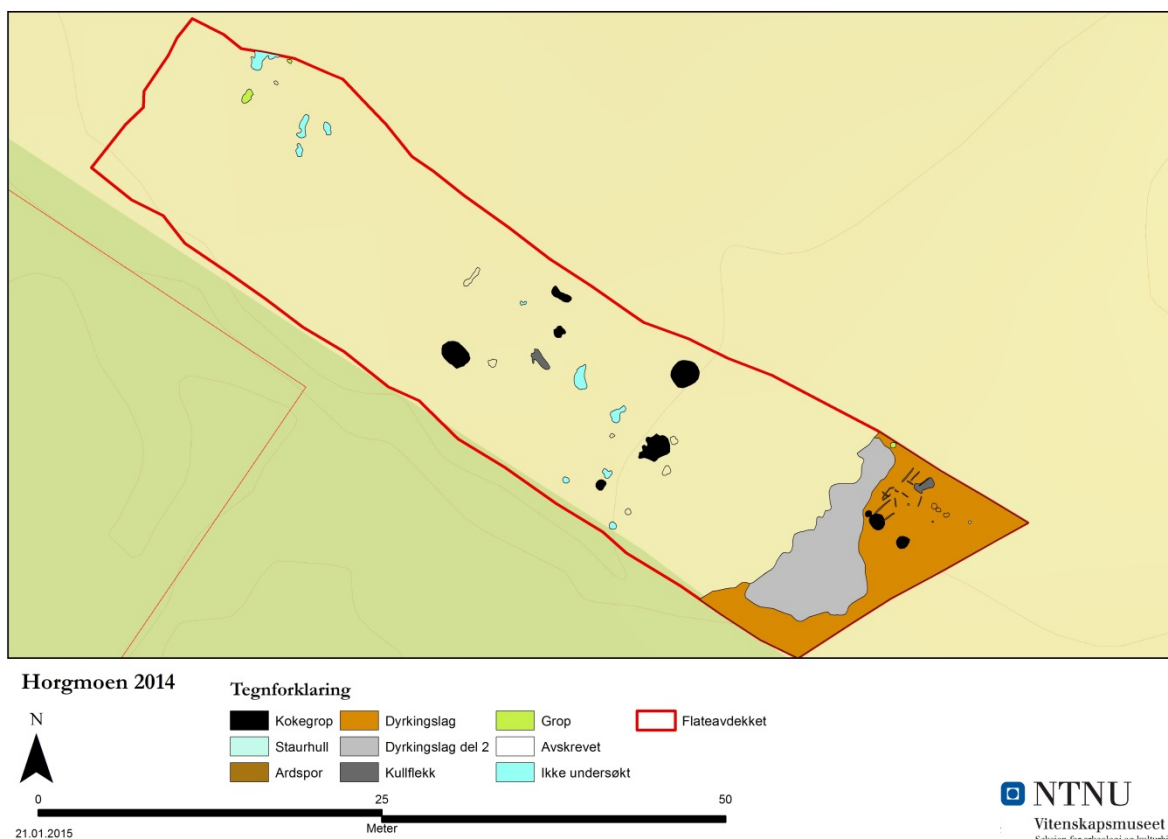
Avdekt areal: 1022 m ²
Antall anleggspor funnet: 24
Anleggsnummer brukt dette felt: A200-A252
Antall hus: 0

Avdekkingen av feltet foregikk fra NV mot SØ og det ble avdekket i løpet av 2 halve dager, fordelt på 13.08 og 14.08. Feltet besto av fylkeskommunens sjakt i tillegg til området mellom sjakten og myra, og hadde et totalt areal på 1022 m². Totalt ble det målt inn 52 strukturer på feltet, hvorav 24 var forhistoriske anleggspor. Se vedlegg 2 for beskrivelse.

Strukturene fordeler seg slik:

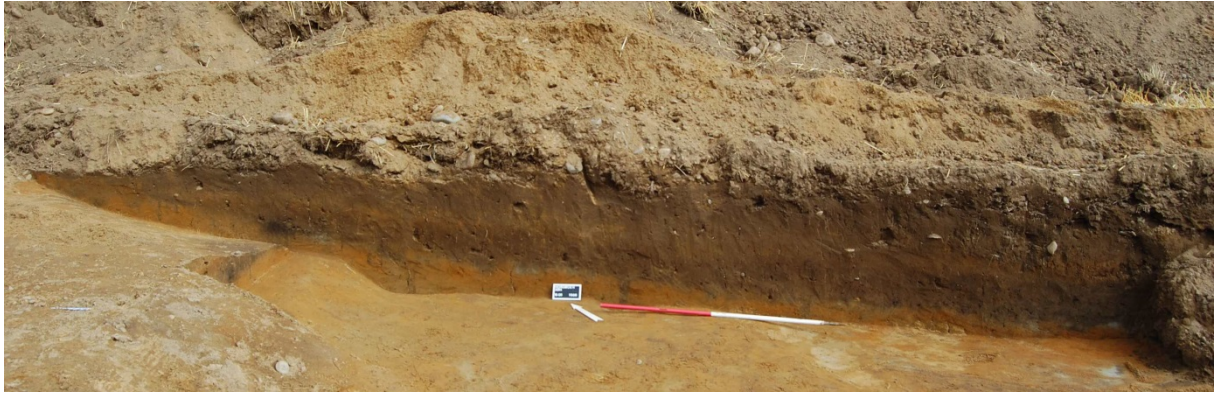
- 9 kokegroper
- 1 dyrkingslag
- 14 ardspar
- 1 staurhull
- 2 kullflekker
- 3 groper
- 12 avskrevne strukturer
- 10 ikke undersøkt

Det ble tatt ut til sammen 6 kullprøver fra feltet, hvorav 5 ble datert. Alle disse ble tatt fra kokegroper. I tillegg ble det tatt ut én makrofossilprøve fra eldre dyrkingslag (se avsnitt 4.2. om resultatene fra de analyserte prøvene).

Figur 5: Oversikt over innmålte strukturer. Kart: Hanne Bryn, NTNU Vitenskapsmuseet.

Under avdekkingen ble det klart at det var de tidligere registrerte kokegropene som dominerte området. Som fylkeskommunen registrerte var disse store, men grunne. I sørøst ble det avdekket et område med eldre dyrkingslag. Deler av laget ble avdekket før vi valgte å grave igjennom det. Laget var noe mørkere enn grunnen for øvrig og inneholdt spredte kullbiter. Det ble avdekket 2 – 2,5 m med dyrkingslag før det ble gravd igjennom. Laget var tykket i den nordøstre delen av feltet. I denne delen ble det avdekket anleggsspor under dyrkingslaget i form av kokegrop og ardsplor. På grunn av dette ble ikke den gjenværende biten med eldre dyrkingslag gravd bort ettersom maskinen da måtte ha kjørt over den avdekte grunnen med anleggsporene. Det området med dyrkingslag som ble liggende lå i helning mot SØ og er derfor kun et tynt dekke. Eventuelle anleggsspor under dette ville trolig vært synlige igjennom. Til tross for at det ble liggende igjen et område med eldre dyrkingslag kom ble det synlig en veldig fin profil (1668) i den nordøstlige kanten av feltet. Her er dyrkingslaget meget tydelig i tillegg til flere synlige staurhull. Det ble også funnet ett staurhull på flaten sørøst for profilen. Det velges å sette dette i sammenheng med de synlige i profilen, men i mangel på daterbart materiale er det uvisst om de er førreformatoriske.

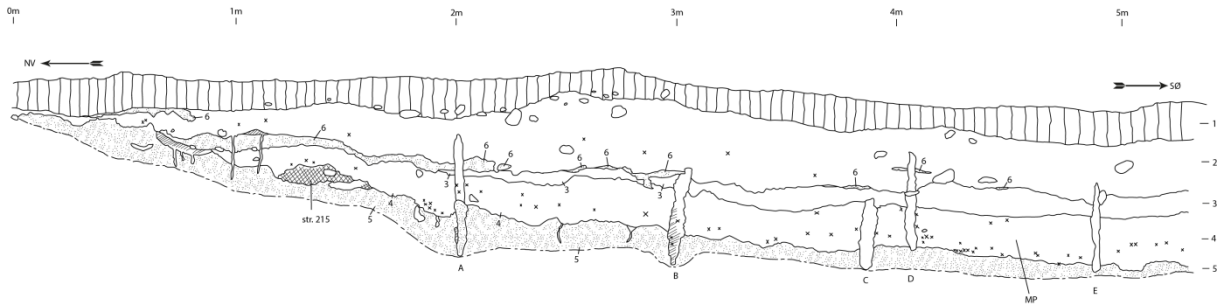

Figur 6: Eldre dyrkingslag 229 sett i profil 1668. Bildet tatt mot NØ (Da57706_016). Foto: Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Noe som var veldig synlig ved avdekking under avdekkingen var en hel rekke kullflekker i varierende størrelse. Disse ble også observert av fylkeskommunen og omtalt i rapporten, men ikke lagt vekt på. De ble omtalt som uformelige flekker tolket som podsolprofiler, dvs. rester av gammel skogbunn, og at den svarte massen var rester etter råtne røtter (Nilsen 2014:5). I følge fylkeskommunens rapport skal området trolig ha blitt nydyrket på 1940-tallet. Som et ledd i denne prosessen er sannsynligvis området blitt svidd av før det er blitt pløyd, noe som er synlig i form av brente flekker i undergrunnen. Enkelte av disse ble målt inn, fotografert og snittet for å kunne konstatere at det dreide seg om rester etter moderne aktivitet, men også for å vise dem som eksempel.

Det ble til sammen funnet 9 kokegroper hvor samtlige ble snittet. Flere av disse var store og tydelige i undergrunnen. Som en følge av tynt matjordslag har kokegropene fått hard medfart og var sterkt skadet av jordbruksaktiviteter. Det var kun bunnelaget av gropene som var bevart. Feltet hadde som nevnt spor etter nydyrking i form av brannflekker i bakken. Dette kombinert med en naturlig forekomst av stein i grunnen gjorde at enkelte av disse svidde flekkene kunne se ut som noe tvilsomme kokegroper. Det ble derfor undersøkt et lite utvalg av disse kullflekkene fordi de enten hadde formen til en kokegrop eller hadde forekomst av skjørbrent stein. I tilfellene hvor det lå skjørbrent stein i kullflekkene stammer dette sannsynlig fra en forekomst av naturlig stein i grunnen som er blitt utsatt for varme i forbindelse med nydyrkingen eller de er blitt flyttet av plogen fra en nærliggende kokegrop. Det ble i alt undersøkt 6 slike kullflekker hvorav alle ble avskrevet som resultat av moderne aktivitet. Dette med bakgrunn i formen strukturen hadde etter snutting, kullets tekstur, og mengden brent silt i gropen. Ved anleggelsen av en kokegrop fjernes massen før stein og ved blir påtent nede i gropen. Derfor vil det ikke forekomme brent silt nede i gropen.

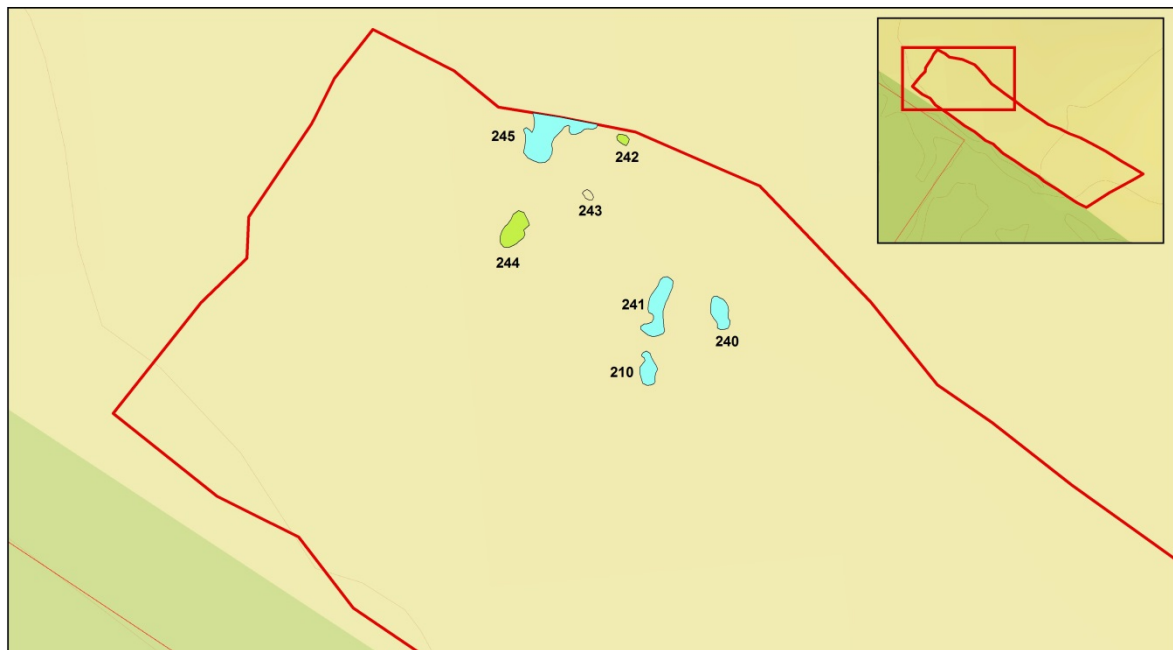
Under dyrkingslaget ble det funnet ardspar. Disse ble målt inn og fikk individuelle nr. samt fotografert. Deretter ble disse ikke videre undersøkt. Kombinasjonen siltgrunn og regn gjorde at ardsparene ble fort borte. De ble dokumentert under avdekking samt målt inn påfølgende dag før regnet kom.

Figur 7: Profil 1668. Tegnet av Ragnar Vennatrø, rentegnet av Hanne Bryn, NTNU Vitenskapsmuseet. Se vedlegg 3 for større versjon.

Foruten noen nyoppdagete kokegroper og et dyrkingslag med ardsplor under, kom det ikke frem så mye mer enn det fylkeskommunen hadde registrert. Undergrunnen består stort sett av fin silt, men med enkelte områder bestående av grus/elvemasser. Dette spesielt de 15 første meterne i den nordvestlige enden, i tillegg til et 1-2 m bredt belte rett øst for dyrkingslaget. Dette beltet fulgte kanten av dyrkingslaget.

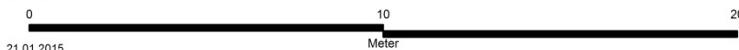
Jordsmonnet er av varierende tykkelse. Det er gjennomgående tynt over store deler av feltet, med unntak av midten som er noe høyere enn resten og hvor jordsmonnet derfor er ekstra tynt. Enden i sørøst hvor det ligger dyrkingslag faller nedover og jordsmonnet her er derfor mye tykkere. På midten var det ikke mer enn 15-20 cm matjord, mens i sørøst er opptil 60 cm iberegnet eldre dyrkingslag. Ved undersøkelsen av profilen 1668 var det synlig lommer med silt fra undergrunnen mellom matjordlaget og det eldre dyrkingslaget (se figur 7). Dette kommer sannsynligvis av at området er blitt planert og massene er skyvet utover fra toppen for å flate ut området.

Horgmoen 2014

Tegnforklaring

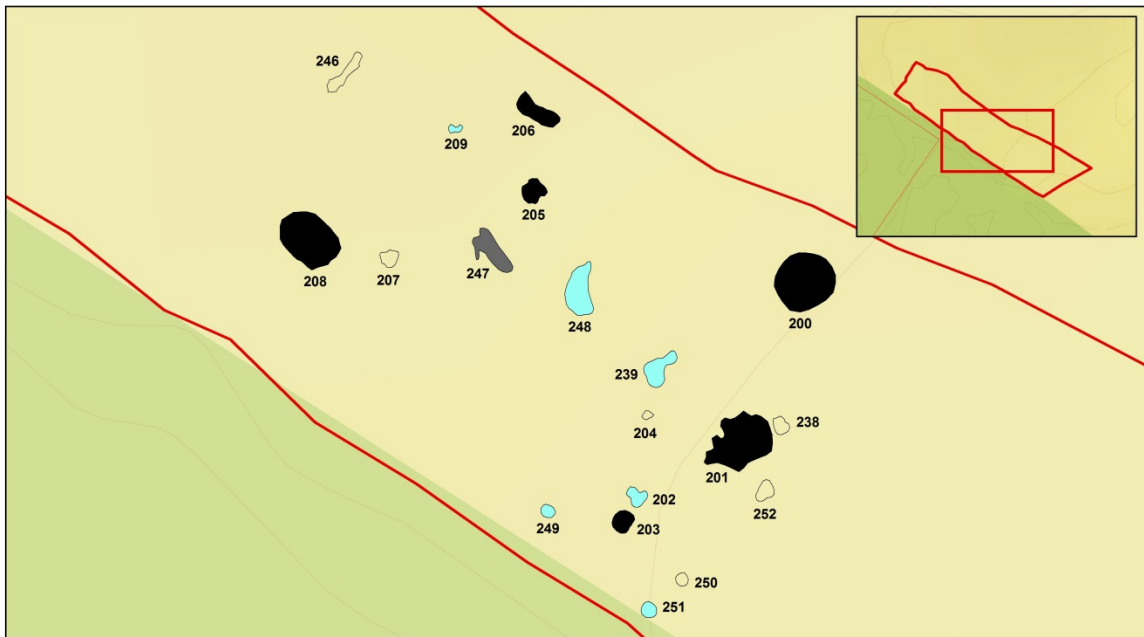
- Grop
- Ikke undersøkt
- Avskrevet
- Flateavdekket

21.01.2015

NTNU
Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

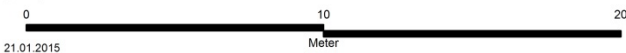
Figur 8: Nordre del av utgravingsfeltet. Kart: Hanne Bryn, NTNU Vitenskapsmuseet.

Horgmoen 2014

Tegnforklaring

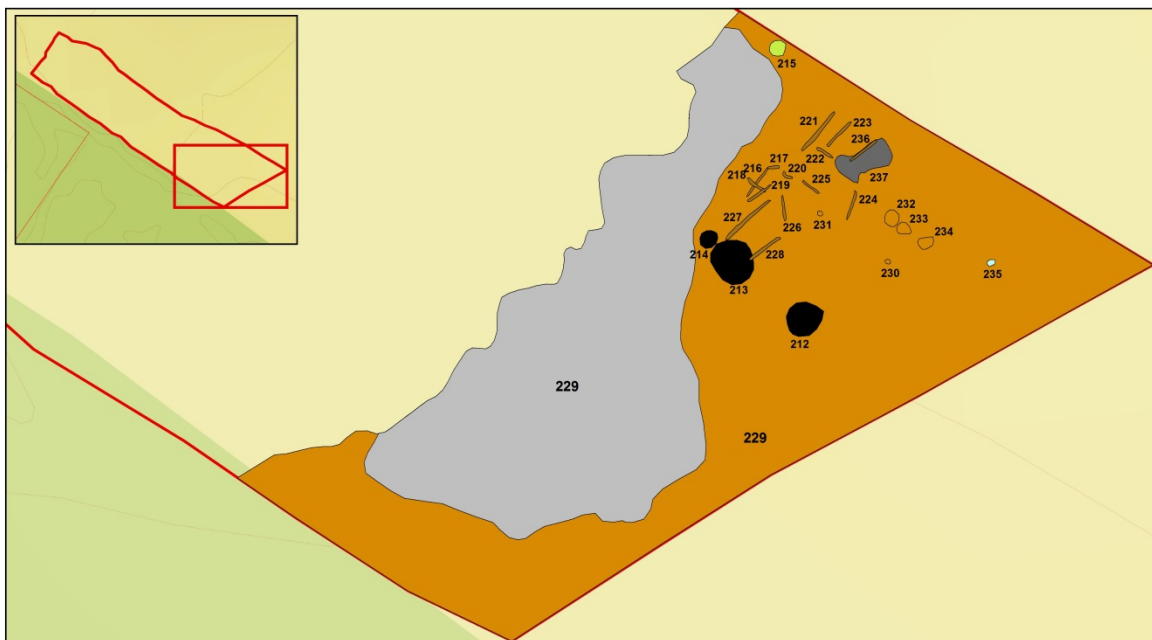
- Kokegrop
- Kullflekk
- Avskrevet
- Ikke undersøkt
- Flateavdekket

21.01.2015

NTNU
Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

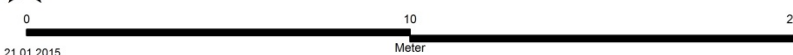
Figur 9: Midtre del av utgravingsfeltet. Kart: Hanne Bryn, NTNU Vitenskapsmuseet.

Horgmoen 2014

Tegnforklaring

- Kokegrop
- Ardsplor
- Grop
- Dyrkingslag del 2
- Avskrevet
- Staurhull
- Kullflekk
- Flateavdekket

21.01.2015

NTNU
Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

Figur 10: Søndre del av utgravingsfeltet. Kart: Hanne Bryn, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 11: Kokegrop 200 i plan og profil. Eksempel på kokegropbunn. Bildet tatt mot NV (Da57706_029, Da57706_035). Foto: Eilin I. Antonsen, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 12: Ardspor under dyrkingslag. Kokegroper 214 og 213 nede til høyre (Da57706_006). Foto: Hanne Bryn, NTNU Vitenskapsmuseet.

4. Funnmateriale

4.1. Prøver

Det ble totalt tatt ut 6 kullprøver og 1 makrofossilprøve, hvorav 5 av kullprøvene ble sendt til datering. Alle prøvene ble vasket og fått magasin nr. T26586/1-7.

Kullprøvene ble tatt fra kokegroper 200, 201, 205, 208, 212 og 213. Makrofossilprøven ble tatt fra dyrkingslaget (229) i profil 1668 i feltets nordøstre ytterkant og har nr. 2266.

4.2. Dateringer

Alle kullprøvene som ble sendt til datering er tatt fra kokegroper. Prøvene vasket og preparert av undertegnede før de sendt til vedartsbestemmelse hos Helge Irgens Høeg, som sendte dem videre Florida, USA, og hvor de ble analysert av Beta Analytic Inc.

Dateringsresultatene foreligger som følgende:

T26586-1: 2267 tatt fra kokegrop 213. Vedartsbestemt til bjørk, og datert Cal BP 2340 – 2155, dvs. Cal BC 390 – 205.

T26586-2: 2268 tatt fra kokegrop 200. Vedartsbestemt til furu, og datert Cal BP 2300 – 2055, dvs. Cal BC 350 – 105.

T26586-4: 2270 tatt fra kokegrop 205. Vedartsbestemt til bjørk, og datert Cal BP 2345 – 2160, dvs. Cal BC 395 – 210.

T26586-5: 2271 tatt fra kokegrop 208. Vedartsbestemt til hassel, og datert Cal BP 2700 – 2355, dvs. Cal BC 750 – 405.

T26586-6: 2320 tatt fra kokegrop 212. Vedartsbestemt til hassel, og datert Cal BP 2320 – 2130, dvs. Cal BC 370 – 180.

Prøve nr. 2269 som er hentet fra kokegrop 201 ble ikke datert, og er magasinert (T26586-3).

Resultatene av dateringen viser at de fleste kokegropene er blitt anlagt og brukt i førromersk jernalder (500 f.Kr. – 0). Dateringene sprer seg fra 395 – 105 f.Kr. Det eneste unntaket er prøve 2271 fra kokegrop 208 som er datert 750 – 405 f.Kr. noe som tilsvarer overgangen mellom yngre bronsealder (1200 – 500 f.Kr.) og førromersk jernalder. Dette antyder at det også kan ha vært en bronsealderbosetning på Horgmoen.

4.3. Naturvitenskaplige prøver

Det ble tatt ut én makrofossilprøve fra eldre dyrkingslag 229 i profilen 1668. Prøven har nr. 2266. Denne ble vasket av undertegnede og analysert av botaniker Thyra Solem ved NTNU Vitenskapsmuseet. En C14-prøve er tatt ut fra makrofossilprøven. Prøven ble ikke sendt til datering da det allerede foreligger et godt dateringsmateriale fra kullprøvene. C14-prøven fra makrofossilprøven er derfor blitt magasinert og har nr. T26586-7.

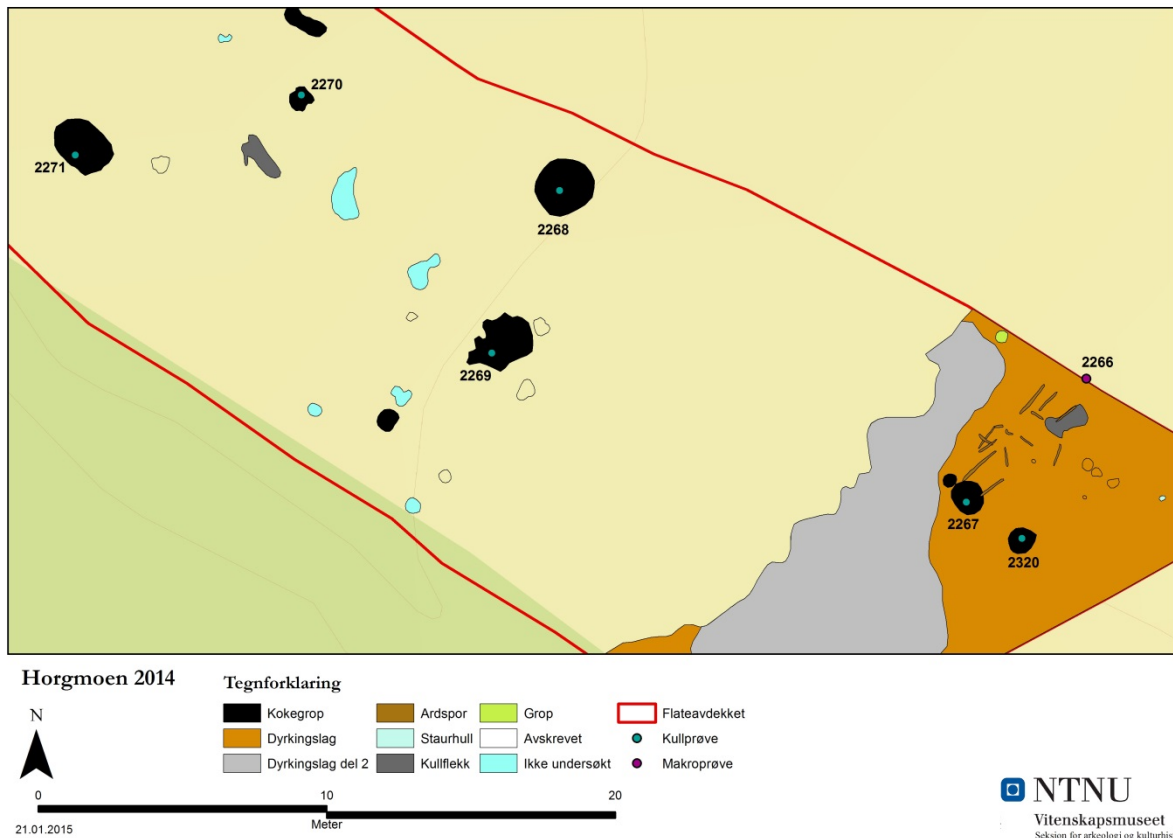
Resultatet av prøveanalysen påviste 3 forkullede frø av bringebær, noe som kan tyde på svirydding av krattvegetasjon. I tillegg bestod prøven av ubrente frø fra arter en finner i åkerland og engvegetasjon. I Norsk flora (Lid & Lid 2005) er rødmelede (*Chenopodium rubrum*) og skogminneblom (*Myosotis sylvatica*) angitt som innførte arter, men uten

presisering om når disse artene ble innført. Det kan se ut til at de er av eldre opprinnelse enn antatt (Solem 2015:4)

Makro-fossil Nr.	Lag	Volum i liter	Generelt	Forkullede frø	Ubrente frø	Zoologi	Varia
2266	229	4	Dominert av kull, noe recente røtter. Noen små, ubrente barkfragm	3 <i>Rubus idaeus</i>	1 <i>Alchemilla</i> sp 4 <i>Chenopodium album</i> 1 <i>Chenopodium rubrum</i> 1 <i>Euphorbia heliopsis</i> ½ <i>Galeopsis</i> sp. 1 <i>Myosotis sylvatica</i> 1 <i>Rumex acetosella</i> 3 uident.	4 insektfragm. 4 kokonger 7 kokongfragm.	97 <i>Cenococcum</i> 1 <i>Selaginella</i>

Figur 13: Oversikt over makrofossiler fra dyrkingslag på Horgmoen, Melhus, Sør-Trøndelag (Solem 2015:4).

Figur 14: Oversikt over uttak av prøver. Kart: Hanne Bryn, NTNU Vitenskapsmuseet.

5. Resultat

Det ble gjort funn av 24 strukturer innenfor utgravningsområdet. Av disse var det 9 kokegrop, 14 ardspar og 1 eldre dyrkingslag. Disse anleggssporene lå utelukkende i områdene med silt, da spesielt fra midten av feltet og mot sørøst.

Hovedproblemstillingene i forkant av undersøkelsen var om kokegropene kunne knyttes til en større bosetning på Horgmoen, og om deres beliggenhet nær myren har noen nærmere betydning. Funnene som ble gjort kunne ikke direkte svare på om kokegropene har vært en del av en større bosetning ettersom det ikke ble funnet anleggspor som stolpehull ol., men ved å se kokegropenes hyppighet sammen med det eldre dyrkingslaget vil vi kunne anta at det har vært en større bosetning i dette området, men at området vi grov representerer en utkant. Kokegropene som ligger under dyrkingslaget i feltets sørøstre del er blitt datert til samme tidsperiode som kokegropene oppe på flaten, med unntak av 208 som er eldre. Med dette tilhører sannsynligvis dyrkingslaget en yngre fase av bosetningen.

Kokegropenes beliggenhet nær myr kan i denne sammenhengen ikke forklares på noen annen måte enn at grunnforholdene i området de er anlagt er godt egnet. Da overgangssonen mellom myr og dyrket mark er ødelagt, er det vanskelig å si noe mer om beliggenheten har noen videre betydning.

Gamle beretninger og betydningen av stedsnavnet peker i retning av at det har vært bosetning på Horg og Horgmoen i lang tid. Gjennom kirkehistorien kan vi trekke paralleller tilbake til 1100-tallet ut i fra krusifiksene fra gamle Grinni og Foss kirke. Helleristningsfeltet i Lyngen inneholder ristninger datert til bronsealder, og bygdeborgen Litjstenen ved Lundamo antas å være fra jernalder. Sammen med dateringer fra ulike utgravninger og registreringer i området kan vi se en bosetning på Horg og Horgmoen ikke bare fører tilbake til eldre jernalder, men sannsynligvis også bronsealder.

6. Litteratur

- Brendalsmo, A. J., T. Frøysaker 1997: Krusifiksene fra Horg. Eller historien om to nedlagte kirker. I: Dybdahl, A. (red.): *Middelalderforskningens mangfold. Seminarer ved senter for middelalderstudier*. Senter for middelalderstudier Skrifter nr. 6. Tapir, Trondheim, s. 37-57.
- Hedeager, L. 1990: *Danmarks jernalder. Mellem stamme og stat*. Aarhus Universitetsforlag.
- Herschend, F. 2009: The early iron age in South Scandinavia. Social Order in Settlement and Landscape. OPIA 46, Uppsala Universitet.
- Lid, J & Lid, D. T. 2005: *Norsk flora*. Det Norske Samlaget, Oslo.
- Løken, T., L. Pilø, O. Hemdorff 1996: *Maskinell flateavdekking og utgraving av forhistoriske jordbruksboplasser – en metodisk innføring*. AmS-Varia 26. Arkeologisk muesum i Stavanger.
- Marstrander, S. 1950: Innberetning om befarig den 10. september 1950 i Horg s., Støren pgd., Sørtr. Topografisk Arkiv, Vitenskapsmuseet.
- Nilsen, R. 2014: *Arkeologisk rapport. Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med ny vann- og avløpsledning på Lundamo, Melhus kommune*. Sør-Trøndelag fylkeskommune.
- Olsen, M. 1915: *Hedenske kultminder i norske stedsnavne, 1*. Videnskapsselskabet i Kristiania, skrifter (Historisk-filosofisk klasse) No. 4.
- Rygh, O. 1999: *Norske gaardnavne*. Dokumentasjonsprosjektet, Universitetet i Oslo.
- Sandnes, J. og O. Stemshaug 1997: *Norsk stadnamnleksikon*. Det norske forlaget. Oslo.
- Schøning, G. 1910: *Reise gjennom en Deel af Norge i de Aar 1773. 1774, 1775*. Trondhjem. Det Kgl. norske Videnskabers Selskab. Trondhjem.
- Solem, T. 2015: Makrofossilundersøkelse av en enkelt prøve Horgmoen, Melhus, Sør-Trøndelag. NTNU Vitenskapsmuseet.
- Storhaugen, O. 1993: *Horg kirke 100 år i 1993*. Kirker og kristenliv i Horg fra mellomalderen og frem til i dag. Horg menighetsråd.
- Strøm, I. O. 2004: Rapport. Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med utvidelse av Horg kirkegård, Melhus kommune, Sør-Trøndelag høst 2001. NTNU Vitenskapsmuseet.
- Vennatrø, R. 2002: Arkeologisk rapport. Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med planlagt utbygging av gang- og sykkelsti E6 Røskaft – Horg kirke, Melhus kommune. Sør-Trøndelag fylkeskommune.
- Ystgaard, I. 2014: Prosjektplan for arkeologisk utgravning. Søknad om dispensasjon fra kulturminneloven § 8.1 – vann- og avløpsledning, Horgmoen 211/1, Melhus kommune, Sør-Trøndelag.

Vedlegg

Vedlegg 1 Fotoliste

Vedlegg 2 Strukturliste

Vedlegg 3 Tegning profil 1668

Vedlegg 1: Fotoliste

Da57706	Beskrivelse	Fotograf	Retning	Dato
_001	Arbeidsbilde. Flateavdekking startet.	H. Bryn	S	13.08.14
_002	Arbeidsbilde. Utsikt mot Horg kirke.	H. Bryn	SV	13.08.14
_003	Arbeidsbilde. Området før oppstart.	H. Bryn	NV	13.08.14
_004	Arbeidsbilde. Flateavdekking startet. Ragnar og Eilin foran maskinen.	H. Bryn	Ø	13.08.14
_005	Arbeidsbilde. Maskinell flateavdekking. Hanne og Eilin foran maskinen.	R. Vennatrø	SØ	13.08.14
_006	Ardspor under dyrkingslag ved avdekking	H. Bryn		14.08.14
_007	Arbeidsbilde. Maskinell flateavdekking	H. Bryn	Ø	14.08.14
_008	Ardspor under dyrkingslag	H. Bryn		14.08.14
_009	Arbeidsbilde. Ragnar renser en flott profil	H. Bryn		14.08.14
_010	Detalj profil	H. Bryn		14.08.14
_011	Kokegrop 203 i plan	E. Antonsen	NV	15.08.14
_012	Struktur 215 i plan	R. Vennatrø	NV	15.08.14
_013	Ardspor med nordpil	H. Bryn	SV	15.08.14
_014	Struktur 215 i profil. Også delvis synlig i profilen.	R. Vennatrø	NV	15.08.14
_015	Kokegrop 203 i profil	E. Antonsen	NV	15.08.14
_016	Profil 1668 i nordøstlig gravekant. Oversiktsbilde.	R. Venntø	NØ	15.08.14
_017	Profil 1668 i nordøstlig gravekant. Mosaikk, bilde 1 av 3.	R. Vennatrø	NØ	15.08.14
_018	Profil 1668 i nordøstlig gravekant. Mosaikk, bilde 2 av 3.	R. Vennatrø	NØ	15.08.14
_019	Profil 1668 i nordøstlig gravekant. Mosaikk, bilde 3 av 3.	R. Vennatrø	NØ	15.08.14
_020	Kokegrop 205 i plan	E. Antonsen	NV	15.08.14
_021	Profil struktur 232 og 233	H. Bryn	SSV	15.08.14
_022	Kokegrop 205 i profil	E. Antonsen	NV	18.08.14
_023	Struktur 204 i plan	E. Antonsen	NV	18.08.14
_024	Struktur 234 i plan	H. Bryn	NNØ	18.08.14
_025	Struktur 234 i profil	H. Bryn	NNØ	18.08.14
_026	Struktur 204 i profil	E. Antonsen	NV	18.08.14
_027	Kokegrop 208 i plan	R. Vennatrø	NV	18.08.14
_028	Rotbrann 246 i plan	H. Bryn	NV	18.08.14

_029	Kokegrop 200 i plan	E. Antonsen	NV	18.08.14
_030	Rotbrann 246 i profil	H. Bryn	NV	18.08.14
_031	Kokegrop 208 i profil	R. Vennatrø	NV	18.08.14
_032	Struktur 250 i plan	H. Bryn	NV	19.08.14
_033	Struktur 250 i profil	H. Bryn	NV	19.08.14
_034	Struktur 252 i plan	R. Vennatrø	NV	19.08.14
_035	Kokegrop 200 i profil	E. Antonsen	NV	19.08.14
_036	Struktur 252 i profil	R. Vennatrø	NV	19.08.14
_037	Kokegrop 213 i plan	H. Bryn	NV	19.08.14
_038	Struktur 238 i plan med deler av kokegrop 201	R. Vennatrø	NV	19.08.14
_039	Struktur 207 i plan	E. Antonsen	NV	19.08.14
_040	Struktur 238 i profil	R. Vennatrø	V	19.08.14
_041	Kokegrop 213 i profil	H. Bryn	NV	19.08.14
_042	Kokegrop 214 i plan	H. Bryn	S	19.08.14
_043	Struktur 207 i profil. Rester etter ildpåvirking.	E. Antonsen	NV	19.08.14
_044	Kokegrop 214 i profil	H. Bryn	S	20.08.14
_045	Struktur 206 i plan	E. Antonsen	NØ	20.08.14
_046	Struktur 231 i plan	H. Bryn	NV	20.08.14
_047	Struktur 231 i profil	H. Bryn	NV	20.08.14
_048	Kokegrop 201 i plan	R. Vennatrø	NV	20.08.14
_049	Struktur 230 i plan	H. Bryn	NV	20.08.14
_050	Arbeidsbilde. Kokegrop 201 under snitting.	R. Vennatrø	NV	20.08.14
_051	Struktur 235 i profil	H. Bryn	NV	20.08.14
_052	Struktur 235 i plan etter snitting	H. Bryn	SØ	20.08.14
_053	Kokegrop 206 og brannlag i profil	E. Antonsen	NØ	20.08.14
_054	Kokegrop 201 i profil	R. Vennatrø	NV	20.08.14
_055	Struktur 242 i plan	R. Vennatrø	NV	21.08.14
_056	Struktur 243 i plan	E. Antonsen	NV	21.08.14
_057	Struktur 242 i profil	R. Vennatrø	NV	21.08.14
_058	Struktur 243 i profil	E. Antonsen	NV	21.08.14
_059	Struktur 244 i plan	R. Vennatrø	NV	21.08.14
_060	Kokegrop 212 i plan	E. Antonsen	NV	21.08.14
_061	Kokegrop 212 i profil	E. Antonsen	NV	21.08.14

_062	Struktur 244 i profil	R. Vennatrø	NV	21.08.14
_063	Rotbrann illustrasjonsfoto	H. Bryn	SV	21.08.14
_064	Illustrasjonsfoto tykkelse matjordslag	H. Bryn	NØ	21.08.14
_065	Oversiktsbilde	H. Bryn	S	22.08.14
_066	Oversiktsbilde	H. Bryn	S	22.08.14
_067	Oversiktsbilde	H. Bryn	S	22.08.14
_068	Oversiktsbilde	H. Bryn	NV	22.08.14
_069	Oversiktsbilde	H. Bryn	S	22.08.14
_070	Oversiktsbilde	H. Bryn	V	22.08.14
_071	Oversiktsbilde	H. Bryn	S	22.08.14
_072	Oversiktsbilde	H. Bryn	SV	22.08.14
_073	Oversiktsbilde	H. Bryn	V	22.08.14
_074	Oversiktsbilde	H. Bryn	V	22.08.14
_075	Oversiktsbilde	H. Bryn	V	22.08.14

Vedlegg 2: Strukturliste

ID	Tolkning	Beskrivelse	Lengde i cm	Bredde i cm	Dybde i cm
200	Kokegrop	Gropa bestod av mye kompakt kull og mye skjørbrent stein. I overflaten av gropas ytterkant mot NV har sliten fått en rødlig farge som resultat av varmepåvirkning. I gropas sørøstlige side, på både overflaten og nedover i gropa, har sliten fått en mer grålig farge som også antageligvis skyldes varmepåvirkning. Ellers er gropa forholdsvis grunn..	-	194	14
201	Kokegrop	Oval kokegrop, 220 x 153 cm. Under snitting avdekkes en tilnærmet rund kullholdig nedgravning, 140 x 150 cm, med et utkastområde bestående av sand/humusblandete masser med skjørbrent stein og kull i øst. Dette lå delvis over selve nedgravningen.	220	153	27
202	Ikke undersøkt	Kullholdig grop. Uklar i formen. Sannsynligvis rotbrann.	67	64	-
203	Kokegrop	Lett halvmåneformet kokegrop. Inneholder mye kompakt kull og skjørbrent stein. Gropa er veldig grunn, antageligvis kun en bunnrest av kokegropa. Avrundet bunn i profil.	68	75	9
204	Avskrevet	Tolket som en litt tvilsom kokegrop i felt, men omgjort i ettertid ut i fra bildematerialet. Inneholder mye kull, forholdsvis kompakt. Fant kun én skjørbrent stein. Gropa har også silt i seg, både grått og brunt (sees i profilen). Formen i profil utelukker kokegrop.	28	32	12
205	Kokegrop	Oval/noe uformelig i plan. Inneholder mye kull, noen steder kompakt, og skjørbrent stein. Gropen er grunn, og er kun en bunnrest.	-	93	6
206	Kokegrop	Rektangulær kokegrop. I overflaten finner vi den største konsentrasjonen av kull i nordvest. Her ligger også de fleste skjørbrente steinene. I midten av strukturen har sliten fått en rødlig farge, antakelig på grunn av varmepåvirkning. Etter at strukturen var blitt snittet ble det klart at den rare formen på strukturen skyldtes at det lå et brannpåvirket lag over en kokegrop. Kullet var mest kompakt og det var flest skjørbrente steiner i den vestlige enden av det som i utgangspunktet hadde sett ut som en helhetlig struktur. Det tolkes derfor at det er i denne enden kokegropa ligger. Kompakte kullag gjør det noe vanskelig å se kokegropas avgrensning i profil, mens det er tydeligere på overflaten. Diameter av kokegrop ved antatt avgrensning: 40 cm, dybde 10 cm.	162	60	16
207	Avskrevet	Kullflekk	-	-	-

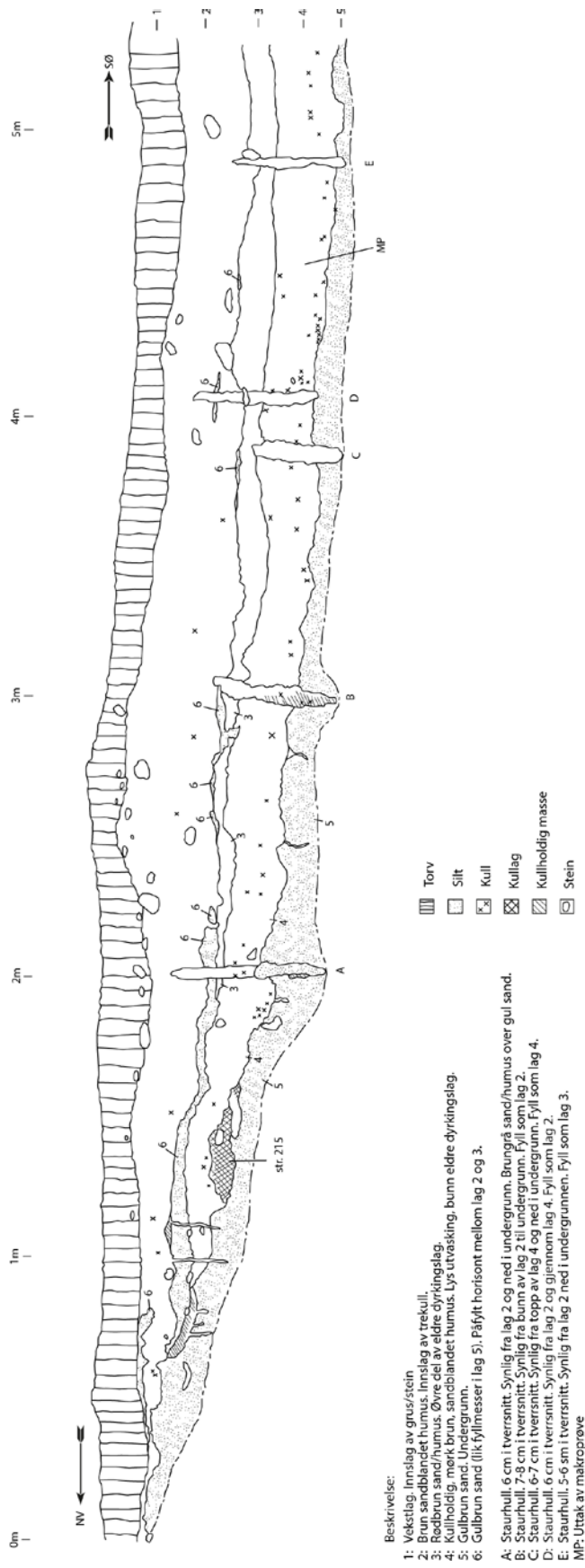

208	Kokegrop	Opprinnelig sirkulær nedgravning, preget av senere pløying. Massivt trekull iblandet sand, med skjørbrent stein. Det meste av den skjørbrente stein er relativt små fragmenter, typisk for bunnmassene i ei opprinnelig større kokegrop. Anlagt i sand over elvegrus. Tendenser til rødbrunt sand i underkant av gropas Ø-lige del. Flat, ujevn, svakt U-formet profil, opp til 14 cm dyp.	212	158	14
209	Ikke undersøkt	Kullholdig grop. Uregelmessig i plan. Sannsynligvis rester etter rotbrann.	48	28	-
210	Ikke undersøkt	Grop. Diffus, tvilsom.	97	51	-
212	Kokegrop	Grunn kokegrop. Tydelig avgrenset i plan. Inneholder mye kull og skjørbrent stein. Flat bunn i profil, noe avrundet i NV. Rødlig farge i gropas overflate i NØ. Skyldes varmpåvirkning.	-	95	8
213	Kokegrop	Kokegropbunn med dyrkingslag i toppen. Rund i plan. Brunsvart silt med spredte kullbiter. Lå under dyrkingslaget og fremsto som en mørkere skygge enn laget forøvrig. Kompakt struktur, noe skjørbrent stein, kullag i bunnen. Fint avrundet profil. Selve kokegropbunnen er 8 cm dyp og har til dels store steiner i seg. Det øvrige laget over er rester av dyrkingslag som har lagt seg nedi hullet kokegropene skapte.	-	106	28
214	Kokegrop	Rund i plan. Lå under dyrkingslaget og fremsto som en mørkere skygge. Ligger tett inntil 213. Kompakt struktur. Kullinse i bunnen, noe skjørbrent stein. Fint avrundet profil. Bunnen av liten kokegrop. Selve bunnen er 6 cm tykk. De resterende massene er dyrkingslag som har lagt seg i hullet kokegropene skapte.	-	52	15
215	Grop	Kullholdig grop under dyrkingslag. Ingen klar avgrensning i plan eller profil, men tydelig mørkere og mer kullholdig enn massene rundt. Ligger i ytterkant av feltet mot NØ. Synlig også i profilen (1668). Ikke skjørbrent stein i strukturen.	55	48	14
216	Ardspar		92	6	-
217	Ardspar		30	7	-
218	Ardspar		58	8	-
219	Ardspar		76	7	-
220	Ardspar		28	6	-
221	Ardspar		130	9	-
222	Ardspar		49	6	-

223	Ardspar		89	6	-
224	Ardspar		77	6	-
225	Ardspar		53	5	-
226	Ardspar		67	6	-
227	Ardspar		153	8	-
228	Ardspar		100	7	-
229	Eldre dyrkingslag	Område med eldre dyrkingslag liggende nede i et søkk i feltets sørøstre del. Da det ligger i en helling har det varierende dybde, største tykkelse er 30 cm. Det strekker seg over hele feltets bredde og har en største lengde på 10 m.	10	18	5-30
230	Avskrevet	Kullflekk	-	-	-
231	Avskrevet	Rotbrann	-	-	-
232	Avskrevet	Rotbrann	-	-	-
233	Avskrevet	Rotbrann	-	-	-
234	Avskrevet	Rotbrann	-	-	-
235	Staurhull	Rund i plan. Noe unnselig. Kompakt siltmasse gjennom sand/grus før det kom silt igjen i bunnen. Avrundet. Strukturen ser ut til å stoppe i overgangen sand/grus og silt. Ingen tydelig nedgraving, kun gult fyll. Fyllmaterialet er grovere enn sliten forøvrig på feltet, men finere enn massen det er grav ned i. Ligger under eldre dyrkingslag. I dyrkingslagets profil er det synlige staurhull. 235 kan sannsynligvis settes i sammenheng med disse.	-	15	20
236	Ardspar		86	5	-
237	Kullflekk	Diffus kullflekk. Ujevn i formen. Rester etter rotbrann.	145	86	-
238	Avskrevet	Rotbrann	-	-	-
239	Ikke undersøkt	Uformelig grop.	129	88	-
240	Ikke undersøkt	Tvilsom nedgraving	98	50	-
241	Ikke undersøkt	Grop med uregelmessig form.	173	46	-

242	Grop	Uregelmessig avrundet. Mørk brun silt/humus/stein med innslag av kullbiter og Sotfargede linser. Avrundet U-form, med lett skrånende sidekanter, 17 cm dyp.	45	35	17
243	Avskrevet	Kullflekk. Rest etter rotbrann	22	34	13
244	Grop	Uregelmessig avlang. Mørk brun sand/humus/silt med stein av til dels betydelig størrelse i forhold til gropa, innslag av trekull og samt mørkere sotfargede linser i fyllmassen. Skrå bunn med avrundete sidevegger, 19 cm dyp.	66	109	19
245	Ikke undersøkt	Uformelig siltavsetning i grusmasser.	161	-	-
246	Avskrevet	Rotbrann	-	-	-
247	Kullflekk	Rotbrann	176	52	-
248	Ikke undersøkt	Grop. Uregelmessig i formen. Mørkere masser, men ikke kull.	186	72	-
249	Ikke undersøkt	Rødbrent flekk i undergrunnen. Rester etter aktivitet ved nydyrking.	-	48	-
250	Avskrevet	Rotbrann	-	-	-
251	Ikke undersøkt	Rødbrent flekk i undergrunnen. Rester etter aktivitet ved nydyrking.	54	52	-
252	Avskrevet		-	-	-

Vedlegg 3: Tegning profil 1668

Beskrivelse:

- 1: Vekstlag, innslag av grus/stein
- 2: Brun sandblandet humus, innslag av trekull
- 3: Brun sand/humus, øvre del av eldre dyrkingslag
- 4: Gulbrun sand/humus, sandblandet humus, lys utvasking, bunn eldre dyrkingslag
- 5: Gulbrun sand, undergrunn
- 6: Gulbrun sand (lik fyllmasser i lag 5). Påfyllt horisont mellom lag 2 og 3.
- A: Staurhull, 6 cm i tverrsnitt. Synlig fra lag 2 og ned i undergrunn. Brun og sand/humus over gul sand.
- B: Staurhull, 7-8 cm i tverrsnitt. Synlig fra topp av lag 2 til undergrunn. Fyll som lag 2.
- C: Staurhull, 6-7 cm i tverrsnitt. Synlig fra topp av lag 4 og ned i undergrunn. Fyll som lag 4.
- D: Staurhull, 6 cm i tverrsnitt. Synlig fra lag 2 og gjer som lag 4. Fyll som lag 2.
- E: Staurhull, 5-6 cm i tverrsnitt. Synlig fra lag 2 ned i undergrunnen. Fyll som lag 3.

▨	Torv
▩	Silt
▧	Kull
▦	Kullag
▨	Kullholdig masse
⊙	Stein

NTNU Vitenskapsmuseet er en enhet ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU.

NTNU Vitenskapsmuseet skal utvikle og formidle kunnskap om natur, kultur og vitenskap. Museet skal sikre og forvalte de vitenskapelige samlingene og aktivisere dem gjennom forskning, formidling og undervisning.

Seksjon for arkeologi og kulturhistorie har forvaltningsansvar for automatisk fredete kulturminner og skipsfunn i Nordmøre, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, nordlige Romsdal og Nordland til og med Rana. Seksjonen foretar arkeologiske undersøkelser på kulturminner over og under vann, i henhold til kulturminneloven.

ISBN 978-82-8322-025-4

ISSN 2387-3965

© NTNU Vitenskapsmuseet

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

www.ntnu.no/vitenskapsmuseet